

ORGANIZACJE PRODUCENTÓW I WSPÓLNA ORGANIZACJA RYNKÓW PRODUKTÓW RYBOŁÓWSTWA

Wspólna organizacja rynków produktów rybołówstwa i akwakultury była pierwszym elementem wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb). Jej zakres działania w obliczu ostatniego kryzysu w sektorze rybołówstwa był postrzegany jako ograniczony ze względu na charakter jej mechanizmów interwencji i niski poziom przeznaczanego na nie finansowania. Z tego względu podjęto decyzję o przeprowadzeniu gruntownej reformy dającej nowe podstawy dla wspólnej organizacji rynków oraz całej wspólnej polityki rybołówstwa od 2014 r. Zmiana wspólnej organizacji rynków przyczyniła się do zwiększenia nadzoru rynku i bezpieczeństwa żywności oraz lepszego informowania konsumentów oraz usprawniła wprowadzanie na rynek produktów regionalnych.

PODSTAWA PRAWNA

Artykuły 42 i 43 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Rozporządzenie (UE) nr 1379/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000.

CELE

W ramach wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury zapewnia się system cenowy i interwencyjny, aby regulować unijny rynek produktów rybołówstwa. Jego cele są następujące:

- korygowanie najbardziej negatywnych skutków braku równowagi między podażą a popytem;
- stabilizacja cen, aby zapewnić rybakom minimalny poziom dochodów;
- promowanie ogólnej konkurencyjności unijnej floty rybackiej na rynkach światowych.

W ramach wspólnej organizacji rynków stosuje się następujące instrumenty:

- unijne wycofania;
- operacje przenoszenia;
- niezależne wycofanie i przenoszenie przez organizacje producentów, w tym zryczałtowane rekompensaty i premie;
- prywatne przechowywanie;
- szczególne ustalenia dotyczące tuńczyka.

Wszystkie te mechanizmy interwencyjne są ukierunkowane na organizacje producentów. Większość z nich znajduje się w siedmiu państwach członkowskich: w Hiszpanii, we Włoszech, Francji, Wielkiej Brytanii, Niemczech, Portugalii i Holandii. Organizacje te ustanawia się przede wszystkim w sektorze rybołówstwa na poziomie lokalnym oraz, w mniejszym zakresie, w sektorze rybołówstwa przybrzeżnego i akwakultury, a ich celem jest ulepszenie systemu wprowadzania do obrotu ich produktów. Aby osiągnąć ten cel, organizacje producentów mogą podejmować działania obejmujące:

- planowanie produkcji i dostosowanie jej do popytu, w szczególności poprzez realizację planów połowów;
- wspieranie koncentracji podaży;
- stabilizację cen;
- promowanie metod sprzyjających zrównoważonym połowom.

Wydatki na interwencje stale maleją, głównie z powodu zmniejszania wydatków na rekompensaty w ramach programów operacyjnych oraz unijne wycofania, które stanowiły najczęściej stosowane mechanizmy interwencyjne. Unijne wycofania zostały zastąpione jako pozycja wydatków na pierwszym miejscu przez operacje przenoszenia.

Stan zasobów oraz wzrost ceny paliwa może w krótkim terminie wpłynąć na stosowanie interwencji w ramach wspólnej organizacji rynków. Cztery państwa członkowskie korzystające w największym stopniu z instrumentów w ramach wspólnej organizacji rynków to Francja, Hiszpania, Portugalia i Irlandia. Poziom wykorzystywania instrumentów wspólnej organizacji rynków rośnie w pierwszych trzech wymienionych państwach, ale maleje w Irlandii. Inne państwa członkowskie, takie jak Wielka Brytania, Dania, Niemcy, Szwecja, Włochy i Belgia, stosują interwencje w ramach wspólnej organizacji rynków, ale wydają na nie znacznie mniej niż wymienione wyżej cztery państwa.

Aby promować rozwój sektora rybołówstwa, grupy złożone z przedstawicieli sektora produkcji, wprowadzania do obrotu i przetwórstwa mogą zwrócić się do państw członkowskich o uznanie ich za organizacje międzybranżowe. Status ten mogą przyznawać państwa członkowskie pod kontrolą Komisji. Istnieją tylko cztery uznane organizacje międzybranżowe, które działają na szczeblu krajowym: Comité Interprofessionnel des Produits de l'Aquaculture, C.I.P.A. (Francja), INTERATÚN (Hiszpania), AQUAPISCIS (Hiszpania) i O.I. FILIERA ITTICA (Włochy).

W ramach reformy WPRyb w 2014 r. konieczna okazała się dalekosiężna reforma wspólnej organizacji rynków, dzięki której instrumenty rynkowe przyczynią się, pośrednio lub bezpośrednio, do osiągnięcia celów WPRyb. W celu zwalczania przełowienia i niezrównoważonych praktyk oraz by położyć kres strategiom produkcji opartym wyłącznie na ilości, nowa wspólna organizacja rynków, jak przedstawiono w skrócie we wniosku dotyczącym rozporządzenia w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury ([COM\(2011\)0416](#)), ma na celu wspieranie:

- organizacji sektorowych, wzmocnienia pozycji organizacji producentów i współzarządzania przez nie prawami dostępu, jak również działalności związanej z produkcją i wprowadzaniem do obrotu, jako kluczowych elementów dla realizacji wspólnej polityki rybołówstwa;
- środków rynkowych, które poprawiają pozycję przetargową producentów (w sektorze rybołówstwa i akwakultury), usprawniają prognozowanie kryzysu na rynku, zapobieganie mu i zarządzanie nim, a także sprzyjają przejrzystości i efektywności rynku;

- wspólnych norm handlowych określających standardowe cechy produktów rybołówstwa sprzedawanych w UE; normy te powinny być stosowane zgodnie ze środkami ochronnymi i opracowane w celu promowania przejrzystego rynku wewnętrznego oferującego wysokiej jakości produkty;
- zachęt rynkowych i premii z tytułu stosowania zrównoważonych praktyk; partnerstw na rzecz zrównoważonej produkcji, zaopatrzenia i konsumpcji; certyfikacji (oznakowania ekologiczne), promocji, informacji dla konsumentów;
- dodatkowych środków rynkowych związanych z odrzutami;
- rozpoznania rynku: Komisja utworzyła Europejskie centrum monitorowania rynku produktów rybołówstwa i akwakultury, aby zwiększyć przejrzystość rynku i jego skuteczność.

PRODUCENCI TRADYCYJNEGO ŁODZIOWEGO RYBOŁÓWSTWA PRZYBRZEŻNEGO

Unijna definicja^[1] tradycyjnego łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego oznacza połowy prowadzone przez statki rybackie o długości całkowitej poniżej 12 metrów niekorzystające z rybackich narzędzi ciągnionych, których dzienny limit działalności połowowej wynosi mniej niż 24 godziny.

W 2013 r. w 17 państwach członkowskich działały 232 organizacje producentów, z czego 188 tworzyli rybacy reprezentujący sektor tradycyjnego łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego. Największą liczbę organizacji producentów zrzeszających rybaków z sektora tradycyjnego łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego liczą Włochy (39), Hiszpania (33), Francja (24) i Zjednoczone Królestwo (21). Zmieniona wspólna organizacja rynków stanowi wielką szansę dla producentów z sektora tradycyjnego łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, ponieważ zyskują oni lepszy dostęp do rynku i z powodzeniem mogą konkurować z importowanymi lub przemysłowymi produktami rybołówstwa. W ramach celów i struktur wspólnej organizacji rynków można przedsięwziąć szereg środków, takich jak rozwój banków danych statystycznych dotyczących tradycyjnego łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego w UE, utworzenie i stałe wsparcie dla stowarzyszeń marketingu, utworzenie logo tradycyjnego łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, określenie listy kryteriów przynależności do kategorii rybaków zajmujących się tradycyjnym łodziowym rybołówstwem przybrzeżnym oraz specjalne oznakowanie i kampanie promocyjne dla produktów pochodzących z tradycyjnego łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego. Ogólnym celem jest zapewnienie konsumentom możliwość zakupu świeżych, bezpiecznych i zrównoważonych produktów, a także zagwarantowanie godnych dochodów dla rybaków z sektora tradycyjnego łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego.

ROLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Wspólnie z późniejszym przyjęciem zmienionego rozporządzenia podstawowego w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa oraz nowym Europejskim Funduszem Morskim i Rybackim, system wspólnej organizacji rynków jest kamieniem węgielnym ostatniej reformy europejskiego sektora rybołówstwa.

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, art. 3 ust. 2 pkt 14, Dz.U. L 149 z 20.5.2014, s. 1.

Akt prawny w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury podlega zwykłej procedurze ustawodawczej, co oznacza, że Rada i Parlament dzielą kompetencje w zakresie przyjęcia tego aktu.

Tekst prawny aktu odnosi się do szeregu aktów delegowanych i wykonawczych^[2]. Stanowią one prawo wtórne^[3], niezbędne dla stosowania prawa podstawowego. Jako główny organ wykonawczy UE Komisja posiada uprawnienia do przyjęcia aktu, a Parlament i Rada, jako współprawodawcy, posiadają uprawnienia do kontroli^[4] prawa wtórnego w oparciu o ich interpretację prawa podstawowego. Przed końcem 2022 r. Komisja złoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z wyników stosowania rozporządzenia w sprawie wspólnej organizacji rynków.

Badania dla komisji PECH:

- Badanie DG-IPOL z dnia 15 kwietnia 2016 r. pod tytułem: „Rynki tradycyjnego łódzkiego rybołówstwa przybrzeżnego: łańcuch wartości, promocje, oznakowanie”^[5];
- Badanie DG-IPOL z dnia 16 września 2013 r. pod tytułem: „Zgodność importowanych produktów rybołówstwa i akwakultury z prawodawstwem UE”^[6];
- Sprawozdanie Biblioteki Parlamentu Europejskiego z dnia 7 września 2012 r. pod tytułem: „Reforma wspólnej polityki rybołówstwa”^[7].

Priit Ojamaa
09/2017

[2], „Akty prawne Unii Europejskiej”, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:ai0032&from=EN>

[3]https://ec.europa.eu/info/amending-and-supplementary-acts-0_en

[4], „Skuteczniejsze stanowienie prawa: pytania i odpowiedzi dotyczące nowych aktów delegowanych”, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=en&type=IM-PRESS&reference=20100323BKG71187>

[5]http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/573443/IPOL_STU%282016%29573443_EN.pdf

[6]http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/513968/IPOL-PECH_ET%282013%29513968_EN.pdf

[7]http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2012/120339/LDM_BRI%282012%29120339_REV1_EN.pdf